



DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Rundskriv

Til
Samtlige departementer og
Statsministerens kontor

Nr.
Rundskriv R-4/2002

Vår ref
02/1272 C Pål/ISa

Dato
22.03.2002

HOVEDBUDSJETTSKRIV FOR 2003 RETNINGSLINJER FOR ARBEIDET MED STATSBUJSJETT- FORSLAGET FOR BUDSJETTERMINEN 2003

Finansdepartementet gir i dette skrevet retningslinjer for arbeidet med budsjettforslaget og tilhørende budsjettdokumenter. Det vil senere komme et tillegg om utforming av Gul bok 2003 og fagproposisjonene.

Budsjettskrivet er disponert slik:		Side
1.	Budsjettkalenderen for 2003-budsjettet	2
2.	Fastsettelse av utgiftsrammene	2
3.	Gjennomføring av forpliktende rammebudsjettering	4
4.	Justeringsmaterialet	5
5.	Departementenes rammedisponeringsforslag	7
6.	Forbedret resultatstyring og rapportering	10
7.	Budsjetteringsprinsipper	11
8.	Romertallsvedtak	13
9.	Endringer i kontoplanen fra 2002 til 2003	13
10.	Taushetsplikt og unntak fra offentligheten	15

1. BUDSJETTKALENDEREN FOR 2003-BUDSJETTET

Det er fastsatt følgende kalender for arbeidet med statsbudsjettets utgifter:

- 22. april: Frist for innsendelse av justeringsmaterialet
- 29. mai: Regjeringens justeringskonferanse (kan bli avlyst)
- 26. juli: Frist for innsending av rammefordelingsforslaget
- 28. august: Regjeringskonferanse om de makroøkonomiske utsiktene og skatte- og avgiftsopplegget
- 29. august: Regjeringskonferanse om budsjettets utgifter mv. med fordeling til prioriterte områder
- 2. september: Reservedag statsbudsjettet
- 13. september: Fagproposisjonene i statsråd
- 20. september: Gul bok 2003 i statsråd
- 3. oktober: Budsjettet legges fram

Behovet for å avholde en justeringskonferanse vurderes nærmere. Nærmere presisering av datoene i sluttfasen vil komme i Tillegg til hovedbudsjettsskriv.

2. FASTSETTELSE AV UTGIFTSRAMMENE

2.1 Generelt om Regjeringens fastsettelse av utgiftsrammene

Arbeidet med å forberede forslaget til statsbudsjett for 2003 skal baseres på prinsippet om rammebudsjettering. Det innebærer at Regjeringen fastsetter departementenes totale utgifts- og inntektsrammer og de politiske hovedprioriteringene som budsjettforslaget skal bygge på. Departementene har ansvaret for å fordele rammene på de enkelte budsjettkapitler og poster i samsvar med de retningslinjene Regjeringen har vedtatt, jf. punkt 3.

2.2 Halvorsbølekonferansen 10 – 12. mars

Regjeringen fastsatte på sin budsjettkonferanse 10. – 12. mars utgiftsrammer for departementene.

I tillegg fastsatte Regjeringen innenfor den totale utgiftsrammen en pott til politiske profileringer. Profileringspotten vil bli fordelt på Regjeringens budsjettkonferanse 29. august, jf. punkt 2.4

Departementene vil få tilsendt Regjeringens vedtak om utgifts- og inntektsrammer, samt andre budsjettforutsetninger i egne rammebrev. De rammer som nå sendes ut, skal legges til grunn for departementenes budsjettarbeid inntil de eventuelt måtte bli justert av Regjeringen senere.

De vedtatte rammene er i 2002-prisnivå. Finansdepartementet vil regne om rammene til 2003-prisnivå før rammebrev sendes ut. Virkninger av lønnsøkning for statens tjenestemenn og justering av grunnbeløpet i folketrygden per 1. mai 2002 vil bli innarbeidet senere.

2.3 Justeringskonferansen 29. mai

Formålet med justeringskonferansen er å vurdere om det har kommet fram nye opplysninger eller forhold som tilsier at enkelte departementers rammer justeres. Adgangen til justeringer vil imidlertid være svært begrenset, og justeringene må innpasses i den vedtatte totalrammen for budsjettforslaget.

Frist for å sende Finansdepartementet eventuelle forslag til rammejusteringer er 22. april 2002. På grunnlag av det innsendte materialet vil det bli vurdert om det er behov for en egen justeringskonferanse 29. mai.

2.4 Augustkonferansen

Finansdepartementet vil til budsjettkonferansen 29. august gi en samlet framstilling av hovedlinjene i forslagene til rammefordeling fra departementene. Innenfor den totale utgiftsrammen er det også avsatt en pott til politiske prioriteringer (profilpott). I augustkonferansen vil Regjeringen gjøre endelig vedtak om fordeling av profilpotten.

Hovedregelen er at innsendte satsingsforslag som ikke blir innarbeidet i utgiftsrammene og heller ikke ført til prioriteringsbehandling på Halvorsbølekonferansen, anses som avvist. Departementene kan imidlertid selv prioritere slike satsingsforslag gjennom omprioriteringer innenfor de tildelte rammene.

Med mindre Regjeringen vedtar justeringer av rammene under justeringskonferansen i mai, er rammene Regjeringen har fastsatt på Halvorsbøle, endelige. Det eneste som kan komme i tillegg er:

- Eventuelle tildelinger fra profilpotten
- Tillegg som konsekvens av lønnsregulering frå 1.5.2002 for arbeidstakere i det statlige tariffområdet. Finansdepartementet vil innarbeide konsekvensene av dette i rammene for hvert departement i materialet til regjeringskonferansen i august.
- Endrede anslag for regelstyrte overslagsbevilgninger
- Eventuelle rammeoverføringer mellom departementer

3. GJENNOMFØRING AV FORPLIKTENDE RAMMEBUDSJETTERING

Regjeringen har vedtatt at arbeidet med budsjettforslaget for 2003, som i de foregående år, skal tilrettelegges og organiseres i tråd med prinsippene for forpliktende rammebudsjettering.

3.1 Rammebudsjetteringens hovedprinsipper

Rammebudsjettering som budsjetteringsform skal gi et hensiktsmessig grunnlag for effektiv politisk prioritering og bidra til effektiv utnyttelse av offentlige ressurser. Når Regjeringen har fastlagt de totale og departementsvise utgifts- og inntektsrammene og definert de politiske hovedprioriteringene som budsjettarbeidet skal bygge på, foretar det enkelte fagdepartement den øvrige rammefordelingen, dvs. den detaljerte fordeling på kapittel og post.

Rammefriheten som departementene har, er nært sammenknyttet med departementenes ansvar for at budsjettammene holdes gjennom budsjettåret.

Rammetallene er fastsatt på programområde. Prinsippet om rammebudsjettering innebærer at departementene som utgangspunkt fritt kan fordele de fastsatte budsjettammene til de ulike formål innenfor de enkelte programområder. Videre kan departementer som har flere programområder, fritt omdisponere mellom dem. Den delen av en ramme som ikke kan disponeres fritt, vil bli ”stjernemerket” av Finansdepartementet.

Dersom Regjeringen har vedtatt innstramninger, kan også disse som hovedregel erstattes av alternative reelle innstramningstiltak. Departement kan også foreslå å erstatte tiltak som Regjeringen har godkjent ført til prioritetsbehandling, med andre tiltak av samme omfang. Regjeringen vil avgjøre slike saker på augustkonferansen.

Det gjelder imidlertid visse begrensninger i disposisjonsadgangen. Nedenfor redegjøres for disse:

- Departementenes rammefordeling skal primært bygge opp under de satsingsområder Regjeringen har vedtatt i budsjettarbeidet. Også store og politisk viktige omdisponeringer som departementene foretar innenfor egne budsjettammer skal forelegges Regjeringen. Dette innebærer bl. a. at departementenes forslag til satsinger som del av den interne omdisponering ikke kan innarbeides endelig i budsjettene før motsvarende inndekning er endelig vedtatt av Regjeringen. Dette gjelder større og mer prinsipielle saker hvor en politisk avklaring er nødvendig.
- Det skal budsjetteres realistisk, jf. bevilgningsreglementet § 4. Det kan ikke omdisponeres fra regelstyrte og lovbundne bevilgninger dersom dette ikke blir kombinert med reelle regelendringer. Dersom en nå kommer til at utgiftene i 2003 blir lavere enn tidligere regnet med, kan mindretutgiften ikke benyttes til nye tiltak eller regelendringer som medfører merutgifter, men må holdes udisponert. Vi minner også om at bevilgninger med stikkordet ”kan overføres” må budsjetteres realistisk. Det skal ikke føres opp høyere beløp enn det en antar faktisk vil bli utbetalt i løpet av budsjetterminen.
- Det er som hovedregel ikke tillatt å omprioritere fra bevilgninger som inngår i det kommuneøkonomiske opplegget. Eventuelle forslag til omprioriteringer må i tilfellet tas opp med Kommunal- og regionaldepartementet. En kan heller ikke flytte midler fra rammetilskudd til øremerkede tilskudd uten at dette er godkjent av Finansdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet som reelle funksjonsendringer.
- Departementene må aktivt følge opp Regjeringens innsparingstiltak. Som nevnt kan fastsatte innsparingstiltak byttes ut med alternative reelle innsparinger. Innsparingstiltak

skal alltid innarbeides med netto reduksjon. Dersom det er nødvendig med økte administrative ressurser for å gjennomføre reduksjon under en tilskuddsordning, må reduksjonen også dekke administrative merutgifter.

For øvrig kan det i rammefordelingsforslaget prioriteres fritt innenfor den endelige budsjetttramme. Siden rammene som fastsettes i mai er endelige, med unntak for eventuelle tildelinger fra profiltotten, har fagdepartementene ikke anledning til å fremme nye forslag utover den vedtatte rammen.

Den økte frihet til fagdepartementene ved fordelingen av budsjettrammen tilsier at arbeidet med resultatoppfølging og -rapportering må tillegges stor vekt, se pkt. 6 nedenfor.

Finansdepartementet minner for ordens skyld om at rammebudsjetterings-prinsippet i sin nåværende form ikke endrer myndighetsforholdet mellom Stortinget og de enkelte departementer etter at budsjettet er vedtatt.

3.2 Regjeringens rammevedtak

I rammebrevene er rammene etter Halvorsbølekonferansen gitt betegnelsen "foreløpige", fordi de endelige rammer først vil kunne fastsettes av Regjeringen den 29. mai, eventuelt 29. august dersom justeringskonferansen avlyses, etter at man har vurdert de innsendte justeringsforslag. I tillegg vil Regjeringen fordele prioriteringspotten under den avsluttende budsjettkonferansen i august. Som det framgår av pkt. 4 nedenfor, vil adgangen til justeringer gjelde svært begrensede områder, og alle justeringer må innpasses i den vedtatte totalramme for statsbudsjettet. De rammer som nå blir meddelt, vil derfor måtte legges til grunn for departementenes videre budsjettarbeid.

Det må understrekes at det er en forutsetning for en vellykket rammestyrte budsjettprosess at det enkelte departement prioriterer innenfor sine budsjettammer i tråd med Regjeringens overordnede strategivalg. I stor grad må prioriteringen av budsjettet skje gjennom omdisponeringer innenfor de tildelte budsjettammer. Det er det enkelte departements ansvar å se til at slike omprioriteringer og tiltak for effektivisering av ressursbruken blir gjennomført i tilstrekkelig grad.

Under fastsettelsen av rammer og avsetning til prioriteringspotten vedtok Regjeringen visse utgiftsreduksjoner i forhold til konsekvensjustert budsjett. Det er adgang for departementene til å fremme forslag til alternative, reelle innstrammingsforslag til erstatning for de som ble vedtatt.

4. JUSTERINGSMATERIALET

Regjeringen har på Halvorsbøle vedtatt foreløpige budsjettammer for det enkelte departement og lånerammer for den enkelte statsbank. Det blir gitt melding om disse rammene i særskilt brev til hvert departement.

I rammebrevet til hvert enkelt departement er det omtalt hvordan bevilgninger under 60-postene skal behandles. Det vises også til brev fra Kommunal- og regionaldepartementet av

13. mars 2002 til berørte departementer vedrørende bidrag til kommuneproposisjonen for 2003. Fristen for tekstbidrag til Kommunal- og regionaldepartementet er satt til 4. april 2002.

Det skal i tillegg utarbeides et foreløpig utkast til miljøredegjørelse som skal sendes til Miljøverndepartementet (pkt. 5.3).

Frist for å sende Finansdepartementet eventuelle forslag til rammejusteringer er 22. april 2002. På grunnlag av det innsendte materialet vil det bli vurdert om det er behov for en egen justeringskonferanse.

Nedenfor er gitt en oversikt over hvilke forslag til justeringer som departementene kan fremme.

Endringer i anslag for regelstyrte bevilgninger

Under konsekvensjusteringen har Finansdepartementet og vedkommende departement vurdert den sannsynlige utvikling av forhold som bestemmer volumendringer i regelstyrte (overslags)bevilgningene. Dersom det er grunnlag for å revurdere prognosene som lå til grunn for det konsekvensjusterte budsjettet, slik at det ut fra kravet om realistisk budsjettering er helt nødvendig å øke bevilgningsforslaget for 2003, skal departementet ta opp forslag om en slik økning.

Dersom justerte anslag viser at det under en regelstyrt bevilgning er et mindre behov enn forutsatt i konsekvensjustert budsjett, kan vedkommende departement ikke omprioritere det overskytende til andre formål. Innsparingen må rapporteres i justeringsmaterialet.

Statsbankene

Statsbankenes bevilgninger til lån, avdrag, renter og låne- og garantifullmakter må justeres i tråd med Regjeringens vedtatte lånerammer. Videre må det tas hensyn til eventuelle nye renteforutsetninger og andre endrede forutsetninger som ligger til grunn for anslagene. Finansdepartementet vil komme tilbake med nærmere opplysninger dersom det blir nødvendig å endre renteforutsetningene.

Endringer i forutsetninger om valutakurs

For bevilgninger til tilskudd til utenlandske organisasjoner o.l. som betales i fremmed valuta, skal budsjettforslaget for 2003 være basert på kursen for vedkommende valuta per 15.3.2002. For US dollar anbefales å benytte kursen 8,7739 og for Euro kursen 7,7675.

I de tilfelle der det kan påvises at kursen per 15.3.2002 viser en vesentlig endring i forhold til det som lå til grunn for bevilgningen i 2002, og dermed konsekvensjustert budsjett, kan det i justeringsmaterialet foreslås reduksjon eller påslag tilsvarende disse endringene. Dersom det senere skjer store endringer i valutakurser før rammefordelingsforslaget skal leveres den 26. juli 2002, vil kursforutsetningene kunne bli revurdert.

Inntekter og utgifter under ordninger med merinntektsfullmakt

I Veiledning i statlig budsjettarbeid, del II, kapittel 6, er det redegjort for gjeldende regler om adgang til overskridelse av utgiftsbevilgning mot merinntekt. Selv om det er etablert ordninger med merinntektsfullmakt, skal de utgifts- og inntektspostene som hører sammen budsjetteres realistisk. Departementene bes derfor vurdere slike utgifts- og inntektsposter og eventuelt foreslå parallell justering av inntekts- og utgiftsanslag.

Forslag til funksjonsendringer mellom departementer

Når det er enighet mellom to departementer om overføring av et bestemt funksjonsområde, skal det i justeringsmaterialet gis melding om de budsjettmessige konsekvensene slik at de kan innarbeides i de endelige rammene for 2003. Dette kan f.eks. gjelde overføring av bevilgning og bemanningsmessige endringer som ledd i omstillingstiltak i staten.

Eventuelle forslag om alternative innstrammings tiltak

I rammebrevet til hvert enkelt departement er det redegjort for hvordan Regjeringens innstrammingsvedtak skal gjennomføres. Departementene kan fremme alternative forslag til reelle innstramminger. Dersom det er nødvendig med politisk avklaring av de alternative forslagene, kan disse fremmes til behandling på justeringskonferansen. Eventuelt i sluttprofileringskonferansen i august hvis justeringskonferansen blir avlyst.

Det gis følgende retningslinjer for oversendelse av justeringsmaterialet til Finansdepartementet:

Forslag om justeringer sendes inn i vanlig brev i 20 eksemplarer. Overalt hvor det er aktuelt, bes talloppstillinger satt opp med 4 tallkolonner der 2003-forslaget sammenliknes med regnskap 2001, saldert budsjett 2002 og 2002-budsjettets stilling.

5. DEPARTEMENTENES RAMMEFORDELINGSFORSLAG

5.1 Generelle krav til framstillingen

Forslaget til rammefordeling skal være kortfattet og poengtert slik at hovedprioriteringene kommer klart fram. Arbeidet bør legges opp slik at det går inn som en del av det generelle arbeidet med fagproposisjonen. Hovedvekten skal legges på å gjøre rede for og grunngi større reelle endringer sammenlignet med saldert budsjett 2002.

Departementene må:

- få klart fram hvordan rammefordelingen samsvarer med de sentrale politiske satsingsområdene.
- få fram de økonomiske og administrative konsekvensene av nye tiltak, og hva nyttevirkningene vil bli.
- gjøre rede for om tiltaket vil kunne føre til binding på statsbudsjettet i de påfølgende budsjettårene.

- gi en vurdering av de regelstyrte bevilgningene.

Finansdepartementet vil særlig vurdere:

- den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av nye tiltak som er tatt med innenfor budsjettammen, og om slike forslag fører til økte bevilgninger etter 2003.
- om bevilgninger som gjelder regelstyrte ordninger, er budsjetterte realistisk.
- den allmenne realismen i budsjetteringen.

Innenfor de endelige rammer - med særskilte påslag for eventuelle merutgifter ved hovedtariffoppgjøret - utarbeider hvert fagdepartement sitt rammefordelingsforslag som leveres Finansdepartementet innen 26. juli 2002. Rammefordelingsforslaget sendes inn i **20 eksemplarer**. Teksten skal i tillegg leveres på 3 ½" diskett. Teksten må være lagret som et Word-dokument. Filen kan kalles RDI02fag.doc der "fag" erstattes med forkortelsen for det aktuelle departement.

Kopi av de deler av budsjettet som gjelder kommuneøkonomien sendes innen samme frist Kommunal- og regionaldepartementet (Kommunalavdelingen).

5.2 Oversiktstabeller

Vi ber om at det i innledningen til rammefordelingsforslaget tas inn disse tabellene (i 1000 kroner):

A. Departementets utgifter fordelt på programområder og programkategorier med 4 kolonner med

- 1) regnskap 2001
- 2) saldert budsjett 2002
- 3) budsjettets stilling for 2002 etter 1. halvår
- 4) departementets forslag 2003

B. Departementets inntekter fordelt på programområder og programkategorier med 4 kolonner med

- 1) regnskap 2001
- 2) saldert budsjett 2002
- 3) budsjettets stilling for 2002 etter 1. halvår
- 4) departementets forslag 2003

Som separat vedlegg sendes inn spesifikasjon av beløpene for 2003 fordelt på kapittel og post. For kapitler under Statens forretningsdrift (kap 2440 - 2490) må også underposter under post 24 føres opp. Ved rapportering av driftsutgifter, må post 1 fordeles mellom 2 underposter (1 Lønn og godtgjørelser og 2 Kjøp av varer og tjenester).

Dette materialet må leveres på papirutskrift som må ha fullstendig kapittel- og postbetegnelse og stikkord, slik som i utkast til vedtak.

I tillegg må materialet leveres på diskett slik at det automatisk kan legges inn i Finansavdelingens database. Det vil bli gitt nærmere opplysninger om dette i Tillegg til hovedbudsjettskrivet.

5.3 Sektorovergripende miljøvernpolitikk

Regjeringen har vedtatt at alle berørte departementer i rammefordelingsforslaget for 2003 skal legge fram en oversikt over hva som er gjort for å redusere omfanget av støtteordninger med negative miljøeffekter. Omtalen skal baseres på rapporten fra en interdepartemental arbeidsgruppe som har kartlagt omfanget av støtteordninger med negative miljøeffekter.

I tillegg til departementenes budsjettproposisjoner vil det i forbindelse med statsbudsjettet for 2003 bli presentert en stortingsmelding om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand (RM). Det vil i denne meldingen bli lagt vekt på å gi en samlet framstilling av mål, tiltak og virkemidler innenfor de åtte miljøvernpolitiske resultatområdene. En kort beskrivelse av Regjeringens samlede miljøvernpolitikk, samt en oppstilling over de miljørelaterte utgiftene i statsbudsjettet vil også inngå i Miljøverndepartementets budsjettproposisjon.

Tiltak som skal regnes med i miljøprofilen må kunne begrunnes ut fra mål innenfor de åtte miljøvernpolitiske resultatområdene og bør så langt som mulig kunne resultatvurderes. Det bør også gis en beskrivelse av antatt (miljø-)effekt/ resultat på kort og lang sikt.

I forbindelse med rammefordelingsforslaget bes hvert departement utarbeide en beskrivelse av den samlede miljøprofilen i forslagene. En slik beskrivelse skal inneholde:

- I. En omtale av miljøutfordringer på vedkommende sektor og hvordan disse antas å kunne utvikle seg dersom nye tiltak ikke settes inn.
- II. Mål for departementets /sektorens arbeid med disse utfordringene.
- III. Rapport om aktiviteten i 2001, med hovedvekt på oppnådde resultater i forhold til fastsatte mål. Miljøvirkninger skal så langt det er praktisk mulig kvantifiseres.
- IV. Aktuelle tiltak på kort og lang sikt for å løse gamle og forebygge nye miljø- og ressursproblemer, og hvordan de tiltak som foreslås for 2003 vil kunne bidra til dette. Virkningene skal så langt som mulig kvantifiseres. Det bør legges vekt på å få fram helheten i virkemiddelbruken overfor aktuelle miljøproblemer og eventuelle tiltak for bedre organisering og samarbeid m.v. Ensidig fokusering på budsjettets utgiftsside bør unngås.
- V. Tabeller på programkategorinivå med oversikt over den samlede budsjettmessige miljøvernpolitiske satsing. Som hovedregel skal utgifter regnes som miljøtiltak når:
 - a) utgiftene i sin helhet brukes til miljøforbedringer, eller
 - b) miljøhensynet er avgjørende for at tiltaket/ prosjektet gjennomføres, eller
 - c) utgiftene skal motvirke negative miljøeffekter av sektorpolitiske tiltak for øvrig (forebyggingstiltak).

Vi ber om at tiltakene så langt mulig knyttes til de åtte miljøvernpolitiske resultatområdene:

1. Bærekraftig bruk og vern av biologisk mangfold
2. Friluftsliv
3. Kulturminner og kulturmiljøer
4. Overgjødning og oljeforurensning
5. Helse- og miljøfarlige kjemikalier
6. Avfall og gjenvinning
7. Klimaendringer, luftforurensninger og støy
8. Internasjonalt miljøvernssamarbeid og miljøvern i polarområdene

Resultatområdestrukturen vil ha ulik relevans for ulike departementer. For en del departementer vil det ikke være hensiktsmessig å knytte sine tiltak direkte til resultatområdene. De departementer som ikke rapporterer på grunnlag av resultatområdene bes om kort å begrunne dette.

Omtalen under punktene I-IV vil danne grunnlag for miljøomtalen i departementenes egne budsjettproposisjoner. Materiale herfra vil det også være aktuelt å presentere i «Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand» (RM).

Innspill under punkt V vil danne grunnlag for den tallmessige presentasjonen av miljøtiltakene i statsbudsjettet som gjengis i Miljøverndepartementets budsjettproposisjon.

Departementenes bidrag bør i størst mulig grad knyttes til miljøhandlingsplanene og oppfølgingen av disse, jf. brev fra Miljøverndepartementet 11. februar i år.

Tekstforslag til punktene I-V bes sendt **Miljøverndepartementet innen fredag 9. august 2002.**

5.4 Førstekast til fagproposisjon

Som tidligere trenger Finansdepartementet å få kjennskap til teksten i fagproposisjonene for å kunne dra nytte av den under arbeidet med Gul bok. Det vil i Tillegg til Hovudbudsjettskrivet for 2003 bli presisert når dette skal leveres. Finansdepartementet vil i den sammenheng også presentere malen for hvordan departementenes budsjettforslag skal presenteres i Gul bok.

6 FORBEDRET RESULTATSTYRING OG RAPPORTERING

Økonomireglement for staten med funksjonelle krav ble satt i kraft ved kongelig resolusjon 10. januar 1997.

Det er viktig at departementene lar økonomiregelverket prege utarbeidelsen av budsjettproposisjonen for 2003. Departementene må bl.a. gjennomgå de tilskuddsordninger som ikke ble behandlet i 2002-proposisjonen med sikte på å kunne presentere klare målformuleringer, oppfølgingskriterier samt opplegg for kontroll og oppfølging.

For statlige virksomheter må departementene i fagproposisjonene gi mest mulig presis angivelse av hva som skal oppnås med bevilgningen under hvert kapittel/hver programkategori. En del av dagens omtale er på et detaljnivå og av en karakter som hører

hjemme i det enkelte fagdepartements styring av underliggende virksomheter. Denne omtalen bør søkes løftet ut av fagproposisjonen. Fagproposisjonen bør i stedet på mer overordnet nivå omtale formål med bevilgningene og hva som faktisk er oppnådd/planlegges oppnådd.

Både for statens egne virksomheter og for tilskuddsordninger må det i proposisjonen rapporteres om de resultater som ble oppnådd i 2001. Som angitt i kommentarene til økonomireglementets § 3 må det legges vekt på å gi informasjon av overordnet karakter for å belyse resultater av virksomhetenes aktivitet og av tilskuddsordninger. Bestemmelsene i bevilgningsreglementets §§ 2 og 13 må sees i sammenheng. Det medfører at rapportene i en fagproposisjon må belyse i hvilken grad man har oppnådd de mål som for 2001 ble angitt som premiss for bevilgningsforslaget. Hvis det er store avvik, må årsaken vurderes.

7. BUDSJETTERINGSPRINSIPPER

7.1 Generelt

Budsjettforslaget skal baseres på gjeldende bestemmelser og prinsipper for statlig budsjettering. Det vises til utførlig framstilling i "Veiledning i statlig budsjettarbeid" (trykksak nr. R-0534 B). Spesielt minnes det om punktene 4.2.2 og 4.2.4 om fullstendighetsprinsippet og kravet om realistisk budsjettering både av utgifter og inntekter, samt punkt 4.3, bruttoprinsippet.

Videre vises generelt til de gjeldende bestemmelser om bruk av kontoplanen, referert i Veiledningens del II, kap.10.

Dersom en ønsker å knytte stikkordene "*overslagsbevilgning*", "*kan overføres*" eller "*kan nyttes under*" til nye poster eller til poster som tidligere ikke har hatt stikkord, skal dette begrunnes særskilt. Dette gjelder likevel ikke når stikkordet "*kan overføres*" knyttes til investeringspostene 30 – 49.

7.2 Pris- og lønnsnivå

Lønnsbeløpene i budsjettforslaget skal innarbeides på grunnlag av de regulativsatser og bestemmelser som gjelder etter 1. mai 2002. Det samme gjelder de tilskuddsposter hvor det er avtalt med Finansdepartementet at en følger samme budsjetteringsprinsipp som for statens lønnsposter. Særskilt melding om eventuelle påslag på de rammene Regjeringen vedtar i mai, vil bli gitt når de bevilgningsmessige konsekvensene av lønnsreguleringen per 1. mai 2002 foreligger. Forvaltningsbedriftene vil som tidligere år ikke bli kompensert for virkningene av lønnsoppgjørene. Det må derfor settes av midler til å dekke lønnsoppgjørene for 2002 og per 1. mai 2003 innenfor post 24 Driftsresultat. Nettobudsjetterte forvaltningsorganer med særskilte fullmakter er i de oversendte budsjetttrammene som hovedregel kompensert for forventet lønnsvekst og kompenseres ikke ytterligere for virkningene av lønnsoppgjørene etter at det endelige utfallet av lønnsoppgjørene er kjent. Det må derfor tas hensyn til disse merutgiftene ved utarbeidelsen av forslag til nettobevilgning.

For øvrig skal beløpene i rammefordelingsforslaget og St.prp. nr. 1 baseres på det pris- og lønnsnivå som antas å gjelde i året 2003.

Om valutakursforutsetning for tilskudd til internasjonale organisasjoner, se avsnitt 4 foran.

7.3 Særlig om lønnspostene

Budsjettering under lønnspostene er omtalt i Veiledningens del II pkt 10.4.3.

Arbeidsgiveravgift til folketrygden føres for 2003 opp med 14,1 pst. av bruttolønn for alle som har ordning med sentral beregning av avgiften. De som har ordning med særskilt innbetaling til Statens Pensjonskasse skal føre opp arbeidsgivertilskudd som fastsatt og 2 pst. i medlemspremie. Det skal ikke budsjetteres med utgifter til vikar under fødselspermisjon og sykdom.

7.4 Særlig om Statens forretningsdrift - renteutgifter, avskrivninger mv.

Renter

For statens forretningsdrift skal det føres opp renter av statens kapital i bedriftene. Rentene beregnes i samsvar med prinsippene i St. prp. nr. 1 Tillegg nr. 7 (1993-94). For kapitalinnskudd fra 1998, 1999, 2000, 2001 og 2002 (inkl. eldre kapitalinnskudd konvertert i disse årene) er rentesatsen henholdsvis 5,3, 5,2, 5,0, 6,2 og 6,3 pst. Den rentesatsen som skal benyttes på nye kapitalinnskudd i 2003 og på eldre kapitalinnskudd som konverteres i 2003, vil bli fastsatt av Finansdepartementet på grunnlag av gjennomsnittlig rente på 5-års obligasjonslån i 12-månedersperioden 1. oktober 2001 – 30. september 2002. I budsjettforslaget for 2003 kan foreløpig brukes satsen for 2002.

For forvaltningsbedriftenes mellomværende med statskassen skal det, som for 2002, beregnes renter lik renten på statens foliokonto i Norges Bank. Mellomværende er definert som netto innestående i Norges Bank og renten skal beregnes daglig av netto innestående.

I spesifikasjonen av driftsutgiftene må renten av den faste kapital og renter av mellomværende angis hver for seg.

Avskrivning

Den investerte kapitalen skal avskrives i samsvar med de retningslinjer som er fastsatt for hver forvaltningsbedrift på grunnlag av Stortingets generelle vedtak av 14. juni 1990 om avskrivningsbestemmelser.

7.5 Særlig om statsbankene og SIVA

Statsbankene og SIVA

Regjeringen vedtok på Havorsbølekonferansen 10. – 12. mars, foreløpige lånerammer for 2003 for de enkelte statsbankene. Vi viser til rammebrev som blir sendt ut i slutten av mars. Finansdepartementet ber om at departementene i samsvar med disse vedtakene kommer med forslag om lånetransaksjonene til statsbankene sammen med rammefordelingsforslaget innen 26. juli.

Forslagene skal inneholde oppdaterte anslag på de aktuelle budsjettkapitlene for lån, avdrag, renter, tap og låne- og garantiprovisjoner i 2003. I tillegg ber vi om å få oppgitt påregnet tap på utlån der dette ikke samsvarer med forslag til bevilgning til tapsfond.

Spesielt for Lånekassen for utdanning og Husbanken

Som grunnlag for makroøkonomiske utregninger i Finansdepartementet, ber vi i tillegg om å få oppgitt følgende for Husbanken og Lånekassen for årene 2003-2007:

- gjennomsnittlig utestående lån hvert enkelt år (rentebærende og ikke rentebærende)
- påregnet renteinntekter for banken det enkelte år
- forutsetning for fordeling mellom fast og flytende rente

Spesielt for SND

For SND ber vi om å få oppgitt fordelingen mellom korte og lange innlån under de ulike ordningene i 2003.

Finansdepartementet vil i brev til fagdepartementene komme med retningslinjer for hvilke renteforutsetninger som skal ligge til grunn for anslagene innen 1. juli 2002.

8. ROMERTALLSVEDTAK

Forslag til romertallsvedtak for 2003 skal sendes Finansdepartementet som vedlegg til rammefordelingsforslaget med frist 26. juli.

Begrepet "romertallsvedtak" brukes om vedtak som Stortinget gjør i tilknytning til budsjettet utenom bevilgningsvedtak på kapittel og post. De mest aktuelle er vedtak om bestillings-, tilsagns- og garantifullmakter, jf bevilgningsreglementets § 8. Men det gjøres også andre vedtak, bl.a. om fullmakt til å overskride utgiftsbevilgninger på grunn av merinntekt.

Forslagene til romertallsvedtak skal utformes etter samme mal som er benyttet i statsbudsjettet for 2002. Det vises til Gul bok for 2002, kap. 6.1 der det er gjort rede for hvilke prinsipper som er lagt til grunn for utformingen av romertallsvedtakene.

9. ENDRINGER I KONTOPLANEN FRA 2002 TIL 2003

For å kunne følge den historiske utviklingen til spesifiserte formål, har Finansdepartementet benyttet seg av en såkalt "dynamisk kontoplan" hvor flyttinger mellom kapitler og poster fra et budsjettår til neste budsjettår blir registrert. For å sikre best mulig kvalitet på beregningene har departementene utarbeidet datagrunnlaget for denne dynamiske kontoplanen. Rent praktisk foregår omregningen ved at for eksempel 2002-kontoplanen blir omklassifisert til 2003-kontoplanen.

Det er ønskelig at Regjeringen ved framlegget av Gul bok bedre skal kunne presentere utviklingen innen prioriterte områder. For en del kapitler og poster vil fagdepartementene, i forbindelse med rammedisponeringsforslaget, ønske å flytte oppgaver mellom kapitler og poster, spesifisere på egne kapitler og poster bevilgninger som har vært en del av et annet

kapittel eller endre kapittelstrukturen innen departementenes ansvarsområde. På grunn av disse kontoplanendringene, inkludert endringer i funksjonsdeling mellom departementer, vil ikke de formelle bevilgningsforslagene spesifisert på kapittel og post, gi et godt bilde av utviklingen i statens ressursbruk mellom 2001 og 2002 for en del formål.

Finansdepartementet ber om at kontoplan-endringer innrapporteres i forbindelse med rammedisponeringsforslaget med frist 26. juli. Det er bare nødvendig å rapportere poster som er berørt av kontoplanendringer. Finansdepartementets budsjettdatabase krever imidlertid også en underpostspesifikasjon på post 01 "Driftsutgifter". "Lønn og godtgjørelse" spesifiseres derfor på underpost 1 og "Varer og tjenester" spesifiseres på underpost 2. Post 24 "Driftsresultat" må også spesifiseres på underpostnivå. For andre poster kan feltet for underpost stå åpent eller fylles ut med "0". Endrede poster med beløp under 100 000 kroner skal ikke rapporteres.

Følgende eksempel viser hvordan endringene skal rapporteres:

Eks. 1 Kontoplanendring.

2002-kap	2002-post	2002-u.post	Andel %	2003-kap	2003-post	2003-u.post
1600	1	1	100	1601	1	1

Eks. 2 Splitting (sum andel pr. kap/post/u.post må være 100)

2002-kap	2002-post	2002-u.post	Andel %	2003-kap	2003-post	2003-u.post
1616	1	2	20	1615	1	2
1616	1	2	80	1616	1	2

Eks. 3 Sammenslåing

2002-kap	2002-post	2002-u.post	Andel %	2003-kap	2003-post	2003-u.post
1652	90	0	100	1651	90	0
1661	92	0	100	1651	90	0

Vedlagt følger skjema for utfylling av datagrunnlaget til dynamisk kontoplan. Det skal bare registreres endringer fra 2002-budsjettet til 2003-budsjettet. Eventuelle omklassifiseringer for tidligere budsjettår blir basert på de årlige innrapporteringene som fagdepartementene har sendt inn tidligere. Ved omklassifisering fra 2002-kontoplan til 2003-kontoplan av hele kapitler til nytt kapittelnummer, bes fagdepartementene spesielt sjekke at alle poster omklassifiseres. Det gjelder spesielt poster der det er gitt bevilgninger i 2002, men ikke gitt bevilgning for 2003.

Ferdig utfylt skjema bes returnert til Finansdepartementet samtidig med innrapportering av rammedisponeringsforslaget 26. juli. Spørsmål kan rettes til Anniken Hoelsæter (tlf. 4 43 27) eller Ann Kariin Holand (tlf. 4 43 07).

10. TAUSHETSPLIKT OG UNNTAK FRA OFFENTLIGHETEN

De gjeldende regler om praktisering av bestemmelsene om offentlighetslovens unntak fra offentlighet for budsjett dokumenter, og om taushetsplikt i budsjettsaker, står i Retningslinjer fra Statsministerens kontor "Om statsråd" (B-0501) pkt 6.4.

Med hilsen


Pål Ulla e.f.
avdelingsdirektør



Trond Tørstad
rådgiver

